

Анализ на тема: горски пожари за "САКАР" (Натура 2000) и наводнения за "Дервентски възвишения 1" на територията на област Хасково – принос към Проучване за опазване на околната среда/биологичното разнообразие, разработено от Проектен Бенефициент 4

Във връзка с изпълнение на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ	3
II. АНАЛИЗ НА ГОРСКИ ПОЖАРИ В НАТУРА 2000 – „САКАР“ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО	6
1. Защитена зона Сакар	6
1.1. Птиците на „Сакар“	7
1.2. Заплахи	8
1.3. Забрани	8
1.4. Разделение на Защитена зона „САКАР“	9
1.4.1. Защитена зона „САКАР“ с идентификационен код BG0000212	9
1.4.2. Защитена зона „САКАР“ с идентификационен код BG0000201	10
2. Горски пожари в Защитена зона Сакар (Натура 2000) за периода 2013 – 2017 година ..	11
3. Нормативна база, организация и мероприятия по опазване горите от пожари	16
3.1. Нормативна база	16
3.2. Организация за защита на горите	16
3.3. Ежегодни мероприятия за защита на горите от пожари	17
4. Сили и средства за гасене на горски пожари на територията на Защитената зона „Сакар“	19
III. АНАЛИЗ НА НАВОДНЕНИЯТА В НАТУРА 2000 – „ДЕРВЕНТСКИ ВЪЗВИШЕНИЯ 1“ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО	21
1. Дервентски възвишения	21
2. Защитена зона „Дервентски възвишения“ 1	23

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

3. Анализ на наводненията за "Дервентски възвишения 1" на територията на област Хасково	24
4. Осъществяване на превантивна дейност за защита от наводнения в област Хасково	25
IV. АНАЛИЗ НА ГОРСКИ ПОЖАРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО В ПЕРИОДА 2013-2017 Г.....	28
V. АНАЛИЗ НА НАВОДНЕНИЯТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО В ПЕРИОДА 2013-2017 Г.....	31
1. Наводнения в област Хасково през 2013 година	31
2. Наводнения в област Хасково през 2014 година	31
3. Наводнения в област Хасково през 2015 година	35
4. Наводнения в област Хасково през 2016 година	36
5. Наводнения в област Хасково през 2017 година	36
6. Изводи	36
ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ	38

I. ВЪВЕДЕНИЕ

НАТУРА 2000 е общоевропейска мрежа от територии подлежащи на защита, с цел да се осигури дългосрочното запазване на най-ценните видове и местообитания, които са от значение за Общността. Тя трябва да бъде изградена във всички страни членки на Европейския съюз и се поставя като изискване при присъединяването на страните кандидатки за членство. Създаването на мрежата е насочено към постигането на баланс между опазването на видовете и местообитанията и дейностите на човека. Изграждането на НАТУРА 2000 се основава на две основни за ЕС споразумения, свързани с опазване на околната среда и биоразнообразието. Това са Директивата за птиците и Директивата за местообитанията. Обект на защита на двете директиви са около 140 природни местообитания и над 600 вида животни и растения, които са определени като значими за Европейската Общност. Основните изисквания на двете Директиви са отразени в Българското законодателство чрез Закона за биологичното разнообразие. Съгласно този закон в България се обявяват т.нар. „защитени зони“, които са част от „националната екологична мрежа“ Защитените зони са местата от територията на страната, които отговарят на изискванията за наличие на местообитания и видове, включени в приложенията на Директивата за птиците и Директивата за хабитатите. Отговорната институция за изграждането на екологичната мрежа у нас е Министерството на околната среда и водите.

Задълженията на страната ни пред ЕС, свързани с НАТУРА 2000 най-общо са следните:

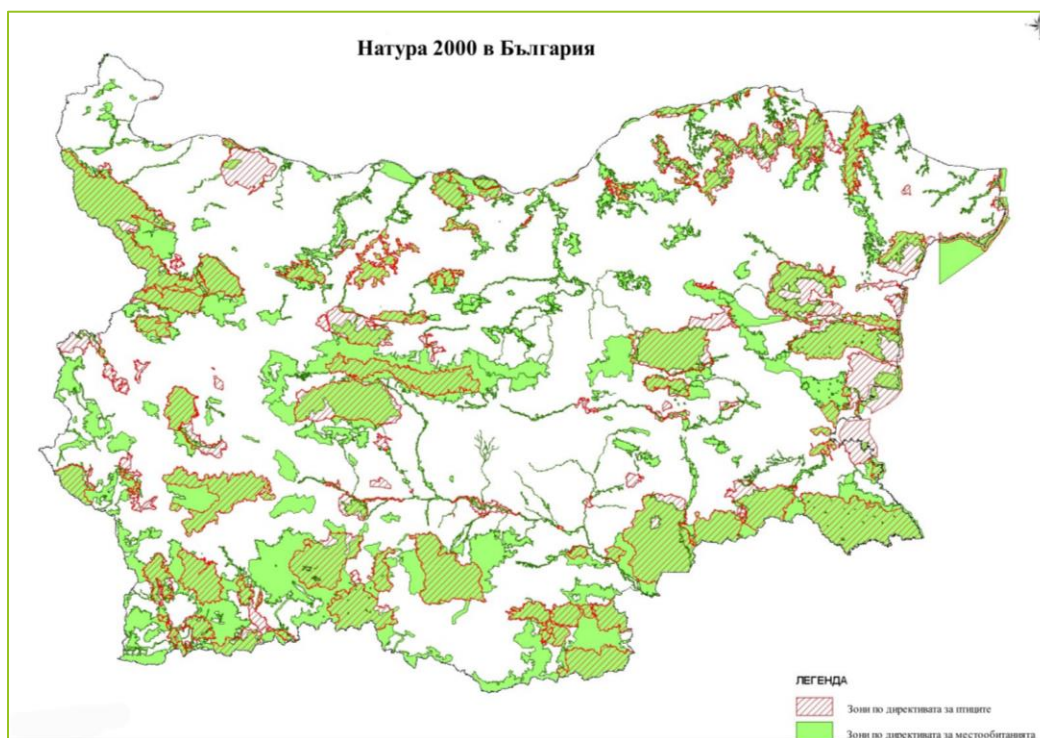
- да определи най-подходящите по брой и размери територии за защита на видовете и местообитанията в Директивите. Тези територии трябва да са достатъчни за дългосрочно поддържане и възстановяване на биоразнообразието в тях. Трябва да се вземат специални мерки за опазване на влажните зони с международно значение;
- да предприеме мерки за да се предотврати разрушаване или влошаване на местообитания и влошаване състоянието на популациите на видовете включени в приложенията на Директивите.

„Защитени зони“ е термин въведен със Закона за биологичното разнообразие. Защитените зони се наричат местата от „**Националната екологична мрежа**“, което всъщност е НАТУРА 2000 в България. Защитените зони в България всъщност се обявяват във връзка с изискванията на Директивата за птиците и Директивата за местообитанията. Според **Закона за биологичното разнообразие** „Защитените зони са предназначени за

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен ареал на разпространение.” Собствеността на земята се запазва, с произтичащите от това права на собствениците. Те могат да продават своята земя и да извършват на нея различни дейности.

След включване на страната ни в проекта, под закрила попада 34,3% от територията в 336 обособени зони (фиг. по-долу). По показател „защитени територии“, България заема едно от челните места в Европейската общност.

Ограниченията в защитените зони. Законът за биологичното разнообразие не посочва забрани за дейности в защитените зони. В тях не спира осъществяването на човешки дейности. Развиват при определени условия земеделие, животновъдство, горско стопанство, дърводобив, лов и други дейности, възможно е дори строителство. В защитените зони обаче се прилага интегриран подход, гарантиращ устойчивото развитие и съхраняването на биологичното разнообразие. Евентуални забрани, които да гарантират устойчивото управление на местата и съхраняването им за бъдещите поколения се съдържат в заповедите за обявяване и в планове за управление на защитените зони. Те се разработват за всяка защитена зона, съобразно предмета и целите на защита. Например – в защитени зони обявени, защото са важни за прелета на птиците, може да бъде забранен

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

единствено строежа на ветрогенератори. На места, където има сенокосни ливади, собствениците ще трябва да косят малко по-късно, за да не засегнат гнездата на птици, гнездещи в ливадите и пр. При евентуални щети за собственици ЕС предвижда компенсаторни механизми, като по този начин е намерен баланса между интересите на собствениците и дългосрочното опазване на природата. Нещо повече, фактът че дадени земи са включени в НАТУРА 2000 дава възможност на земеделските стопани да получават компенсации от ЕС за дейности, които те и без това извършват. Приоритет в НАТУРА 2000 има развитието на еко-туризъм, устойчиво горско стопанство и биологично земеделие.

Най-сериозните заплахи за биоразнообразието са посочени като забрани в заповедите за обявяване. Те се подлагат на обществено обсъждане. На оценка подлежат и дейности, които могат да имат значително отрицателно въздействие върху обекта – за тях се правят ОВОС (Оценка за въздействие върху околната среда) или Екологична оценка, които показват дали те ще попречат на дългосрочното опазване на биоразнообразието. Останалите дейности могат да бъдат осъществявани. За защитените зони могат да се разработват и планове за управления гарантиращи устойчивото им ползване и съхраняването им.

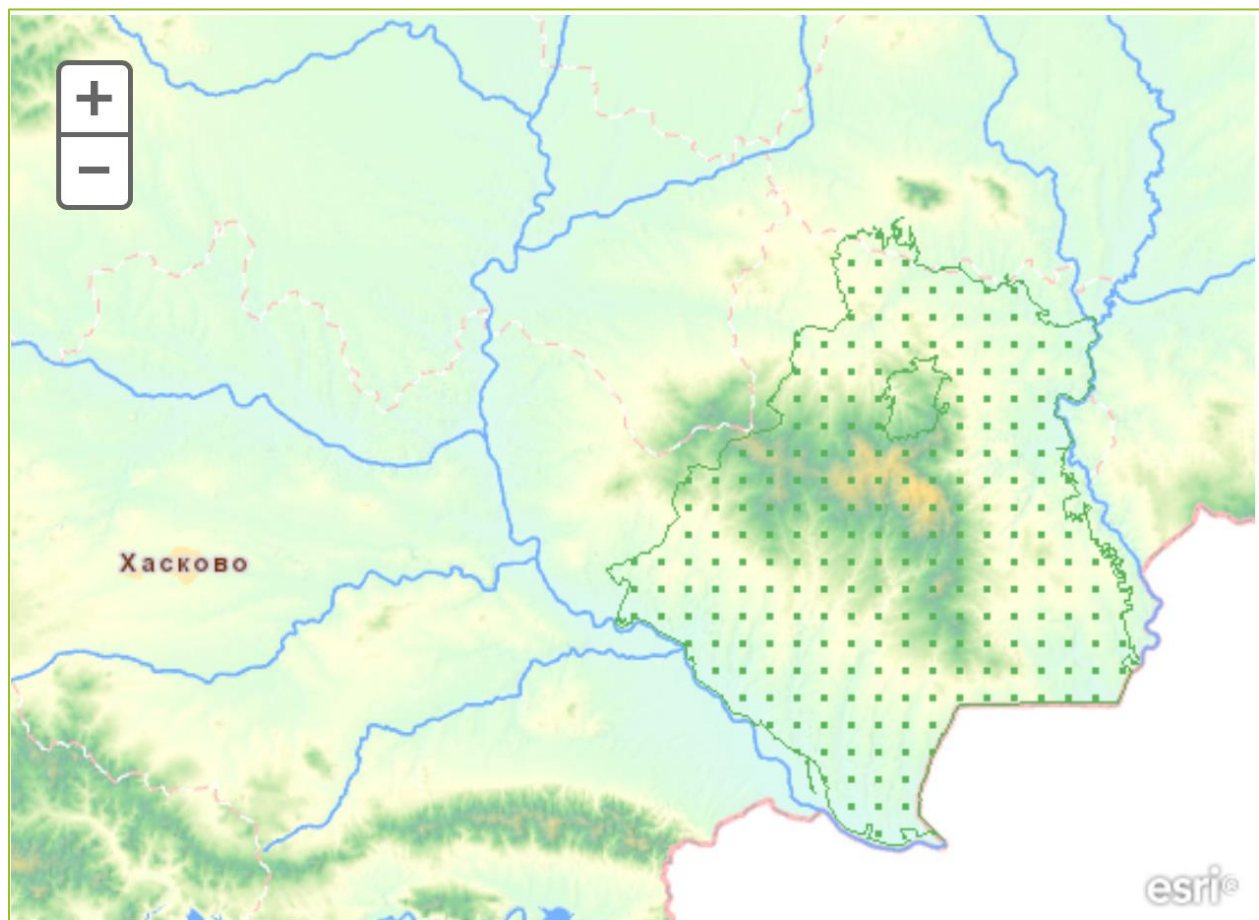
Кои обекти да се включат в НАТУРА 2000 се определя въз основа изцяло на научни критерии. Директивата за местообитанията посочва такива критерии, докато Директивата за птиците оставя на страните-членки сами да преценят какъв подход да осъществят при определянето на най-значимите за Общността места (в България тези критерии са разработени от БДЗП, въз основа на критериите на BirdLife international). Научните критерии изцяло имат превес над икономическите. Статистиката показва че Натура 2000 обхваща 19 % от цялата територия на Европейския съюз. Това обаче не може да се счита като показател за сравнение. Много от страните в Европа вече са загубили биологичното си разнообразие и по-голямата част от територията им просто не отговаря на критериите на НАТУРА 2000. Големината (площта) на Натура 2000 за всяка страна се определя съгласно богатството на биологичното и разнообразие и съхранеността на екосистемите. България е една от страните в Европа с най-голямо биоразнообразие. Това се дължи от една страна на географското ни разположение (в България има 3 биогеографски района) и разнообразния релеф, а от друга - на отношението към природата, което народа ни е имал в досегашното ни историческо развитие. По тази причина страната ни не може да се сравнява със страни като Англия, Германия и др. които вече са загубили биологичното си разнообразие. Същите страни вече са оценили тази загуба и влагат неимоверни средства и усилия за възстановяването му.

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

II. АНАЛИЗ НА ГОРСКИ ПОЖАРИ В НАТУРА 2000 – „САКАР“ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО

1. Защитена зона Сакар

Защитена зона „Сакар“ се намира в югоизточните части на България, обхващаща части от землищата на населени места от две области – Хасково и Ямбол. На територията на област Хасково в границите на защитената територия се включват земи на села, влизащи в общините **Тополовград, Харманли, Свиленград и Любимец**. Общата площ на защитената зона е **1 257 222.834 дка** и обхваща нископланински район със заоблени хълмове и сравнително отворени долини на малки реки, притоци на реките Марица и Тунджа, в близост до държавната граница с Република Турция.

Терените са с надморска височина от 50 до 856 метра. На територията му има тридесетина малки селища, Тополовград и слабо развита система от пътища. Ниските части на „Сакар“ са заети със селскостопански площи на мястото на гори от космат

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

/Quercuspubescens/ и виргилиев дъб */Quercusvirgiliana/*. Сред тях, на около 15% от общата площ, са разпръснати ксеротермни тревни съобщества с преобладаване на белизма */Dichantiumischaetum/*, луковична ливадина */Poabulbosa/*, черна садина */Chrysopogongryllus/* и по-рядко с мезоксеротермна растителност. Храсталаците от драка */Paliurusspina-christi/*, примесени със смин */Jasminumfruticans/* и ксеротермните тревни формации, са добра предпоставка за сравнително високата численост на дивия заек */Lepuseuropeus/* и съответно на лалугера */Spermophyluscitellus/*. Билото на планината и склоновете над 500 м н.в. са покрити със смесени дъбови гори. В района се срещат също широколистни гори от „островен тип“ от космат */Quercuspubescens/* и виргилиев */Quercusvirgiliana/* дъб със средиземноморски елементи, на места, възникнали вторично. Край много от деретата и реките в „Сакар“ все още растат стари дървета от бяла тополя */Populusalba/*, върби */Salixsp./*, включително хибридна тополя */Populusssp./*, които представляват гнездова база за грабливите птици.

1.1. Птиците на „Сакар“

В защитена зона „Сакар“ досега са установени 220 вида птици, от които 91 са включени в „Червената книга на Република България“ (под печат). От срещаните се видове 96 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLifeInternational, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 11 вида, а като застрашени в Европа, съответно в категория SPEC2 - 23 вида, в SPEC3 - 62 вида. Сакар осигурява подходящи местообитания за 76 вида, включени в Приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. Шестдесет и осем от тях са вписани също в Приложение I на Директива 79/409/ЕИО и повече от половината имат значителни гнездови популации тук. Районът поддържа най-многочислените популации в страната на царския орел */Aquilaheliaca/*, малкия креслив орел */Aquilapomarina/*, белоопашатия мишелов */Buteorufinus/*, малкия орел */Hieraetuspennatus/*, и черната каня */Milvusmigrans/*. Сакар е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за видовете цитирани по-горе, както и за късопръстия ястреб */Accipiterbrevipes/*, полската бърбрица */Anthuscampestris/*, дебелоклюната */Melanocoryphacalandra/* и късопръстата */Calandrellabrachydactyla/* чучулига, белочелата сврачка */Laniusnubicus/*, совоокия дъждосвирец */Burchinusoeadicnemus/*, ливадния блатар */Circuspygargus/*, сирийския пъстър кълвач */Dendrocoposyriacus/* и големия маслинов присмехулник */Hippolaisolivetorum/* (Приложение 11). Черният щъркел */Ciconianigra/*, сивият кълвач */Picuscanus/* и червеногърбата сврачка */Laniuscollurio/* също имат представителни гнездови популации в

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

района. Макар и с малочислени популации в орнитологично важно място „Сакар“ гнездят още два световно застрашени вида освен царския орел – ливадният дърдавец */Crex crex/* и ловният сокол */Falco cherrug/*. По време на миграция в района се срещат още 8 вида, застрашени от изчезване в света – малкият корморан */Phalacrocorax pygmaeus/*, къдроглавият пеликан */Pelecanus crispus/*, белооката потапница */Aythya nyroca/*, степният блатар */Circus macrourus/*, големият креслив орел */Aquila clanga/*, белошипата ветрушка */Falco naumanni/* и голямата бекачина */Gallinago media/*.

1.2. Заплахи

Районът на защитена зона „Сакар“ се използва от местните хора екстензивно /по традиционен и щадящ природата начин, с минимална употреба на химикали, тежки машини и прекомерно експлоатиране на почвата/, основно за животновъдство и в по-малка степен за земеделие и горскостопански дейности. Той е чувствителен към интензификацията на земеделието и горското стопанство, както и към промяната на земеделските практики. Намаляването на пашата, последвано от сукцесия/развитие на екосистемата/, както и разораването на пасищата води до загуба на тревни местообитания за птиците (дебелоклюна чучулига */Melanocorypha calandria/*, късопръста чучулига */Calandrella brachydactyla/*, сива овесарка */Miliaria calandria/*) и лалугера */Spermophilus citellus/*, който се явява основен хранителен компонент за царския орел и други грабливи птици. Използваните пестициди в района са опасни за птиците. Сухите пасища и ливади са особено уязвими от пожари, както естествени, така и причинени от човека. През сухи години големи територии биват опожарявани. Съществуващите електропреносни мрежи са опасни за грабливите птици и щъркелите. Горскостопанските дейности, свързани с изсичането на стари дървета, лишават директно царския орел от гнездова база, тъй като видът строи гнездата си единствено на големи стари дървета. Браконьерската сеч, събирането на дърва за огрев и залесяването с неприсъщи за района видове влошават качеството на горските местообитания. Потенциална заплаха както за местообитанията, така и за птиците в района е изграждането на ветроенергийни паркове.

1.3. Забрани

- Премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- Залесяването на пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

- Използването на пестициди и минерални торове в пасища;
- Разкриването на нови и разширяването площта на съществуващи кариери, рудници и мини, с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;
- Изграждането на нови фотоволтаични системи и вятърни генератори за производство на електроенергия, с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Режимът не се прилага за изграждане на:
 - фотоволтаични системи в имоти с начин на трайно ползване според Единния класификатор на кадастъра и съответстващите им кодове от групите „стопански дворове и производствени бази на селското стопанство“, „животновъдни комплекси и ферми“, които са свързани с електроразпределителната мрежа;
 - вятърни генератори, наземни, покривни и фасадни фотоволтаични системи, използвани като собствени източници на електрическа енергия;
- Изграждането на небезопасени за птици въздушни електропреносни мрежи;
- Използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
- Косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

1.4. Разделение на Защитена зона „САКАР“

1.4.1. Защитена зона „САКАР“ с идентификационен код BG0000212

Тип: Защитена зона по директивата за местообитанията, която припокрива защитена зона по директивата за птиците.

Предмет и цели на опазване (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

1. Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Предмет на опазване:

- Природни
- Местообитания
- Бозайници
- Земноводни и влечуги
- Растения

1.4.2. Защитена зона „САКАР“ с идентификационен код BG0002021

Тип: Защитена зона по Директивата за птиците, която припокрива защитена зона по Директивата на местообитанията.

Предмет и цели на опазване (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

1. Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Предмет на опазване: ПТИЦИ – гнездящи, мигриращи и зимуващи: Видове, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.79/409/ЕЕС)

2. Горски пожари в Защитена зона Сакар (Натура 2000) за периода 2013 – 2017 година

В настоящата част от анализа са разгледани данни за възникнали горски пожари в Защитена зона „Сакар“, попадаща в обхвата на Натура 2000, като са представени по години с оглед представяне на изчерпателна и обективна информация, чрез която да бъде анализирана пълната картина на горските пожари в целевата територия.

- **2013 година** – През 2013 г. няма регистрирани горски пожари
- **2014 година** – 2 горски пожара:

- **25 май** – гр. Тополовград; Час на възникване: **10.35 часа**

Унищожено: лесонепригодни площи – 40 дка , борова гора – низов пожар без загуби

- **20 септември** – гр. Тополовград; Час на възникване: **12.50 часа**

Унищожено: иглолистна гора – 1 дка

Незначителен като брой и като мащаби горски пожари, вследствие на дъждовното лято.

- **2015 година** – 7 горски пожара:

- **11 юли** - землище на с. Радовец, общ. Тополовград; Час на възникване: **11.35 часа**

Унищожено: широколистна гора– 70 дка

- **17 юли** - землище на с. Радовец, общ. Тополовград; Час на възникване: **15.10 часа**

Унищожено: широколистна гора– 40 дка

- **22 юли** - землище на с. Дрипчево, общ. Харманли; Час на възникване: **14.53 часа**

Унищожено: широколистна гора – 650 дка, лесонепригодни площи 2850 дка

- **04 август** - землище на с. Филипово общ. Тополовград; Час на възникване: **14.00 часа**

Унищожено: широколистна гора– 40 дка

- **11 август** - землище на с. Мрамор, общ. Тополовград; Час на възникване: **17.30 часа**

Унищожено: иглолистна гора– 10 дка

- **18 август** - землище на с. Щит, общ. Свиленград; Час на възникване: **12.20 часа**

Унищожено: широколистна гора – 10 дка

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A "Гърция-България 2014-2020". "This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program "Greece-Bulgaria 2014-2020", Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A "Greece - Bulgaria 2014-2020" Cooperation Programme“

- **20 ноември - землище на с. Радовец, общ. Тополовград; Час на възникване: 16.40 часа**

Унищожено: иглолистна гора – 3 дка

Пожарите са предимно по южния склон на Сакар планина, с изключение на с. Мрамор. Периодът на възникване в повечето случаи е средата на м. юли - средата на м. август. Причини за почти всички случаи са свързани с чистене на пасища. Часът на възникване е около обяд и ранния следобед, когато температурите са най-високи между 11 и 17.30 часа. Унищожени са **823 дка** горски масиви. Няма нанесени щети в урбанизирани територии.

- **2016 година – 10 горски пожара:**

- **14 юли – землище на с. Изворово, общ. Харманли; Час на възникване: 14.20 часа**

Унищожено: широколистна гора – 200 дка, иглолистна гора - 100 дка, лесонепригодни площи – 100 дка, Посеви – 100 дка

Обща площ на пожара – 1600 дка

- **03 август - землище на с. Радовец, общ. Тополовград; Час на възникване: 15.40 часа**

Унищожено: широколистна гора– 300 дка, лесонепригодни площи - 14700 дка,

Обща площ на пожара – 50 000 дка

- **04 август - землище на с. Лисово, общ. Свиленград; Час на възникване: 12.55 часа**

Унищожено: широколистна гора – 1050 дка, бадемова гора - 800 дка, лесонепригодни площи - 1150 дка, 100 пчелни кошера

- **10 август - землище на с. Йерусалимово, общ. Любимец; Час на възникване: 13.00 часа**

Унищожено: широколистна гора – 214 дка, лесонепригодни площи - 250 дка, стопанска сграда - 1 бр

Обща площ на пожара – 2 000 дка

- **14 август - землище на с. Радовец, общ. Тополовград; Час на възникване: 14.29 часа**

Унищожено: широколистна гора – 120 дка, иглолистна гора - 300 дка, лесонепригодни площи - 2500 дка, орехова гора -150 дка

Обща площ на пожара – 20 000 дка

- **20 август - землище на с. Дрипчево, общ. Харманли; Час на възникване: 13.56 часа**

Унищожено: широколистна гора – 4753 дка, иглолистна гора - 0 дка, лесонепригодни площи - 40000 дка, посеви – 500 дка, лозови насаждения - 500 дка, пасища и ливади – 200 дка

Обща площ на пожара – 50 000 дка

- **21 август - землище на с. Младиново, общ. Свиленград; Час на възникване: 13.20 часа**

Унищожено: широколистна гора – 201 дка, иглолистна гора - 300 дка, лесонепригодни площи - 650 дка, орехова гора - 250 дка

Обща площ на пожара – 20 000 дка

- **30 август - землище на с. Българска поляна, общ. Тополовград; Час на възникване: 13.03 часа**

Унищожено: смесена гора – 9000 дка, иглолистна гора 0 дка, лесонепригодни площи 5000 дка, пасища и ливади – 500 дка

Обща площ на пожара – 30 000 дка

- **15 септември - землище на с. Българска поляна, общ. Тополовград; Час на възникване: 15.40 часа**

Унищожено: иглолистна гора - 5 дка

Обща площ на пожара – 35 дка

- **16 септември - землище на с. Българска поляна, общ. Тополовград; Час на възникване: 13.03 часа**

Унищожено: широколистна гора – 30 дка, иглолистна гора - 0 дка, лесонепригодни площи - 70 дка, трактор- 1 бр

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

Обща площ на пожара – 950 дка

Пожарите са предимно по южния склон на Сакар планина. Период на възникване 15 юли – 15 септември. Причини в почти всички случаи са свързани с чистене на пасища. Периодът на възникване съвпада с обявления за проверка период на проверки от Разплащателната агенция. Час на възникване ранния следобед, когато температурите са най-високи между 13 и 16 часа.

- **2017 година – 7 горски пожара:**

- **16 август - землище на с. Хлябово, общ. Тополовград; Час на възникване: 12.40 часа**

Унищожено: широколистна гора– 60 дка, лозя – 40 дка, пасища – 400 дка, пчелни кошери – 12бр.

Обща площ на пожара – 900 дка

- **16 август - землище на с. Присадец, общ. Тополовград; Час на възникване: 1.50 часа**

Унищожено: широколистна гора– 600 дка, иглолистна гора 2 дка, лесонепригодни площи - 2500 дка, пасища – 1000 дка

Обща площ на пожара – 7 000 дка

- **17 август - землище на с. Княжево, общ. Тополовград; Час на възникване: 13.03 часа**

Унищожено: смесена гора– 530 дка

Обща площ на пожара – 1 000 дка

- **25 август - землище на с. Присадец, с. Варник, с. Маточина, общ. Тополовград и общ. Свиленград; Час на възникване: 13.10 часа**

Унищожено: широколистна гора– 80 дка, лесонепригодни площи – 2000 дка

Обща площ на пожара – 8000 дка

- **31 август - землище на с. Изворово, общ. Харманли; Час на възникване: 16.00 часа**

Унищожено: широколистна гора– 100 дка, лозови масиво 300 дка

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

Обща площ на пожара – 500 дка

- **14 септември - землище на с. Студена, общ. Свиленград; Час на възникване: 12.55 часа**

Унищожено: гора иглолистна – 2 дка

Обща площ на пожара – 5 дка

- **16 септември - землище на с. Райкова могила, общ. Свиленград; Час на възникване: 12.55 часа**

Унищожено: гора иглолистна – 20 дка

Обща площ на пожара – 50 дка

Пожарите са предимно по южния склон на Сакар планина. Период на възникване 15 август – 15 септември. Причините във всички случаи са свързани с чистене на пасища, изключение прави единството пожара в село Княжево, за който причината е умисъл. Периодът на възникване съвпада с обявления за проверка период на проверки от Разплащателната агенция. Час на възникване ранния следобед, когато температурите са най-високи между 12 и 15 часа.

Основният извод, който може да бъде направен е, че съществува противоречие между:

- от една страна забраната за косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника е преди 15 юли;
- От друга страна периода 15 юли – 15 септември е най-пожароопасният (с най-голяма вероятност за възникване на пожари), а косенето на пасища трябва да се извършва точно в този период. В повечето държави от Средиземноморския регион навлизането със земеделска техника в горските територии в пожароопасния сезон е абсолютно забранено;
- Липсва нормативна уредба или регламент за пожарна безопасност и правила при осъществяване на този вид стопанска дейност;
- Няма адекватен механизъм за санкции и/или спиране на субсидии при предизвикване на пожари в пасища и ливади при почистването им.

3. Нормативна база, организация и мероприятия по опазване горите от пожари

3.1. Нормативна база

- **Закон за горите**, Глава 6, Раздел III защита на горите от пожари /чл. 136 до чл. 143/
- **Наредба № 8** /11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари. Наредбата определя реда и организацията за защита на горските територии; задължения на длъжностни лица; противопожарните мероприятия и изисквания за защита на горските територии; организация и задължения по осигуряване на успешно пожарогасене в горските територии.

3.2. Организация за защита на горите

Мерките и мероприятията за защита на горските територии от пожари се планират за всяка горска териториална единица независимо от собствеността на територията и са задължителни за изпълнение. Планирането на мерките и мероприятията за защита на горските територии от пожари е за сметка на държавния бюджет. Изпълнението и поддържането на мерките и мероприятията за защита на горските територии от пожари се организира и осъществява от собствениците, съответно от лицата, на които територията е предоставена за управление, за тяхна сметка. Условията и редът за проектиране на мерките и мероприятията за защита на горските територии от пожари се определят с горещитираната наредба. Разпоредбите на тази наредба:

- се прилагат за всички гори и недвижими имоти, намиращи се в горските територии или граничещи с тях, независимо от тяхната собственост, териториално и функционално предназначение, както и за постоянните или временните обекти, намиращи се във или в близост до тях;
- са задължителни за всички собственици или ползватели на горски територии, както и за лицата, преминаващи и/или осъществяващи дейности във или в близост до тях.

Защитата на горските територии от пожари е комплекс от мерки и мероприятия за пожарна безопасност и включва действия, мерки и изисквания за предотвратяване, откриване, ограничаване и ликвидиране на пожари в горските територии. **За всички горски територии**, независимо от тяхната собственост, се изготвят **планове на дейностите за защитата им от пожари**, които са за сметка на държавния бюджет и са неразделна част от горскостопанските планове и програми, както и **част от плановете за управление на защитените територии и защитените зони**. Мерките и мероприятията за защита на горските територии от пожари се планират, реализират и поддържат като единна система за всички горски територии независимо от тяхната собственост, териториално и

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

функционално предназначение. В документите, с които се регламентира извършването на дейности в горските територии или в непосредствена близост до тях, се вписват и мерки за защита на горските територии от пожари.

Изпълнението и поддържането на мерките и мероприятията за защита на горските територии от пожари се организира и осъществява от:

- Държавните Предприятия (ДП) по чл. 163 от Закона за горите (ЗГ) и техните териториални поделения - държавни горски стопанства (ДГС) и държавни ловни стопанства (ДЛС) - в горски територии - държавна собственост, както и в такива, предоставени им за управление - за тяхна сметка;
- Министерството на околната среда и водите (МОСВ) - в горските територии и земите от защитените територии - изключителна държавна собственост по смисъла на Закона за защитените територии, за сметка на неговия бюджет;
- Учебно-опитните горски стопанства (УОГС) - в управляваните от тях горски територии, както и в такива, предоставени им за управление - за тяхна сметка;
- Общините - в горски територии - общинска собственост, както и в такива, предоставени им за управление - за сметка на общинския бюджет;
- Собствениците и ползвателите на гори и земи в горските територии.

Органите на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" (ГДПБЗН) към Министерството на вътрешните работи (МВР) осъществяват своите правомощия по предотвратяване, откриване, ограничаване и ликвидиране на пожари в горските територии съгласно Закона за МВР (ЗМВР) и Правилника за прилагане на ЗМВР.

Изпълнителната агенция по горите (ИАГ), нейните структури и специализирани териториални звена контролират изпълнението на действията, мерките и мероприятията, както и спазването на изискванията за защита на горските територии от пожари.

Държавните предприятия чрез ДГС/ДЛС и УОГС, МОСВ, както и общинските и частни горски структури организират система за своевременно откриване на пожари в горските територии, създават организация и участват в тяхното гасене.

3.3. Ежегодни мероприятия за защита на горите от пожари

1. В срок до 15 февруари ГДПБЗН и ИАГ ежегодно разработват **план за взаимодействие**.

2. Въз основа на утвърдения план се **извършват съвместни проверки от служители**

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

на ГДПБЗН и ИАГ до 30 март. При проверките се проверява изпълнението на мероприятията за предходната година и планираните мероприятия за текущата година въз основа на изготвените годишни планове за защита на горските територии от пожари. Такива планове разработват:

- Териториалните поделения на ДП по чл. 163 ЗГ;
- общинските горски структури;
- собствениците на горски територии - юридически, физически лица и техни обединения, с обща площ на поземлените им имоти над 50 ха.

Годишният план за защита на горските територии от пожари съдържа:

- описание на причините за възникването на пожари през предходните пет години и на основните фактори, създаващи опасност от възникване на пожари в горските територии;
- описание на съществуващите методи и средства за предотвратяване, наблюдение и борба с пожари в горските територии, както и на системите за контрол;
- описание на конкретни действия, насочени към преодоляване действието на факторите, създаващи опасността от пожари, включително начините за:
 - а) отстраняване на основните причини, създаващи опасност от пожари;
 - б) усъвършенстване на системите за предотвратяване и откриване на пожарите;
 - в) усъвършенстване на системите за контрол;
- списък на специфичните мерки и мероприятия за защита на горските територии от пожари в зависимост от пожарната опасност;
- копие от картата за противопожарно устройство на горите с нанесени на нея с червен цвят пътища, годни за придвижване на противопожарна и друга тежка техника, противопожарни депа, водоизточници, водоеми, площадки за кацане на хеликоптери;
- списъци на специализираната група за гасене и на доброволните формирания по чл. 15, ал. 1, т. 3 за населените места от териториалния им обхват на дейност;
- списък на техника, машини и инструменти, които ще бъдат използвани за гасене на пожар в горските територии;
- списък на лицата, отговорни за осъществяване на взаимодействието с органите на ГДПБЗН;

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

- описание на реда и начините за осигуряване на храна, питейна вода и други необходими средства за участниците в гасенето на пожари в горските територии, както и списък с имената на лицата, отговорни за това;
- схема за навременно оповестяване при възникнал пожар;
- протокол от извършени съвместни проверки с РДГ и органите на ГДПБЗН;
- списък на лицата с телефонните им номера, които задължително се уведомяват в случай на възникване на горски пожар.

Към плана се допълват мероприятията за изпълнение по предвидените Лесоустройствени проекти или Горскостопански планове /ЛУП/ГСП/ за съответната година. ЛУП се изготвят за 10 годишен срок, за всяко ДГС или ДЛС, както и за всички частни и общински гори с обща площ над 500 декара. В тях се планират всички горскостопански дейности, вкл. вид на сечта, количества добита дървесина, залесявания, изграждане на горски пътища и др. за период от 10 години. Управлението на недържавните гори с обща площ под 500 дка се осъществява посредством горскостопанска програма /ГСП/, чиято валидност също е 10 години. За първите три години от срока се залагат Противопожарни мероприятия за изпълнение или поддържане на вече изпълнени такива.

3. Изготвяне на план на РДПБЗН / съответно и РСПБЗН/ за за опазване на горите от пожари.

4. На база утвърдените от Директор РДГ планове за защита на горските територии от пожари се разработва **Регионална програма за защита на горските територии от пожари** и я представя за приемане пред комисия, определена със съвместна заповед на ГДПБЗН и ИАГ, която се изпълнява от собствениците или ползвателите на горските територии.

5. По предложение на Директор РДГ, на основание чл. 137, ал. 1 от Закона за горите, Областния управител **обявява пожароопасния сезон в горските територии.**

6. До 30 юли ежегодно, съгласно плана за взаимодействие между ГДПБЗН и ИАГ се извършват **контролни проверки по изпълнение мероприятията от годишните планове за опазване на горските територии от пожари.**

4. Сили и средства за гасене на горски пожари на територията на Защитената зона „Сакар“

Непосредственото организиране на борбата с горски пожари се извършва от

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

органи по пожарна безопасност и защита на населението със съдействието на държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства, общините, собствениците и ползвателите на горски територии, както и на лицата, извършващи дейности в тях. Кметовете на общини, райони, кметства и кметските наместници организират за сметка на общинския бюджет доброволни формирования за гасене на горски пожари по реда на Закона за защита при бедствия. Директорите на държавни горски стопанства и на държавни ловни стопанства организират специализирани групи от служители и работници за действия при гасене на горски пожари.

Институциите, отговорни за поддържане на готовност от сили и средства за справяне с възникналите на територията на защитена зона „Сакар“ горски пожари са:

1. Териториалните поделения на Регионална Дирекция Пожарна Безопасност и Защита на Населението - Хасково:

- Районна Служба ПБЗН Тополовград – 3 специализирани автомобили и 16 души състав
- РСПБЗН Свиленград – 4 специализирани автомобили и 26 души състав
- РСПБЗН Харманли – 4 специализирани автомобили и 26 души състав
- УСПБЗН Любимец - 2 специализирани автомобили и 16 души състав

2. Териториалните поделения на Югоизточно Държавно Предприятие /ЮДИП/ - Сливен

- Държавно Ловно Стопанство – Тополовград – 1 специализиран автомобил и 20 души състав
- Държавно Горско Стопанство - Свиленград – 1 специализиран автомобил и 20 души състав
- Държавно Горско Стопанство - Маджарово – 1 специализиран автомобил и 40 души състав
- Общинско предприятие „Горска Компания“ – Харманли - 1 специализиран автомобил и 12 души

3. Доброволни Формирования създадени по Закона за Защита от Бедствия

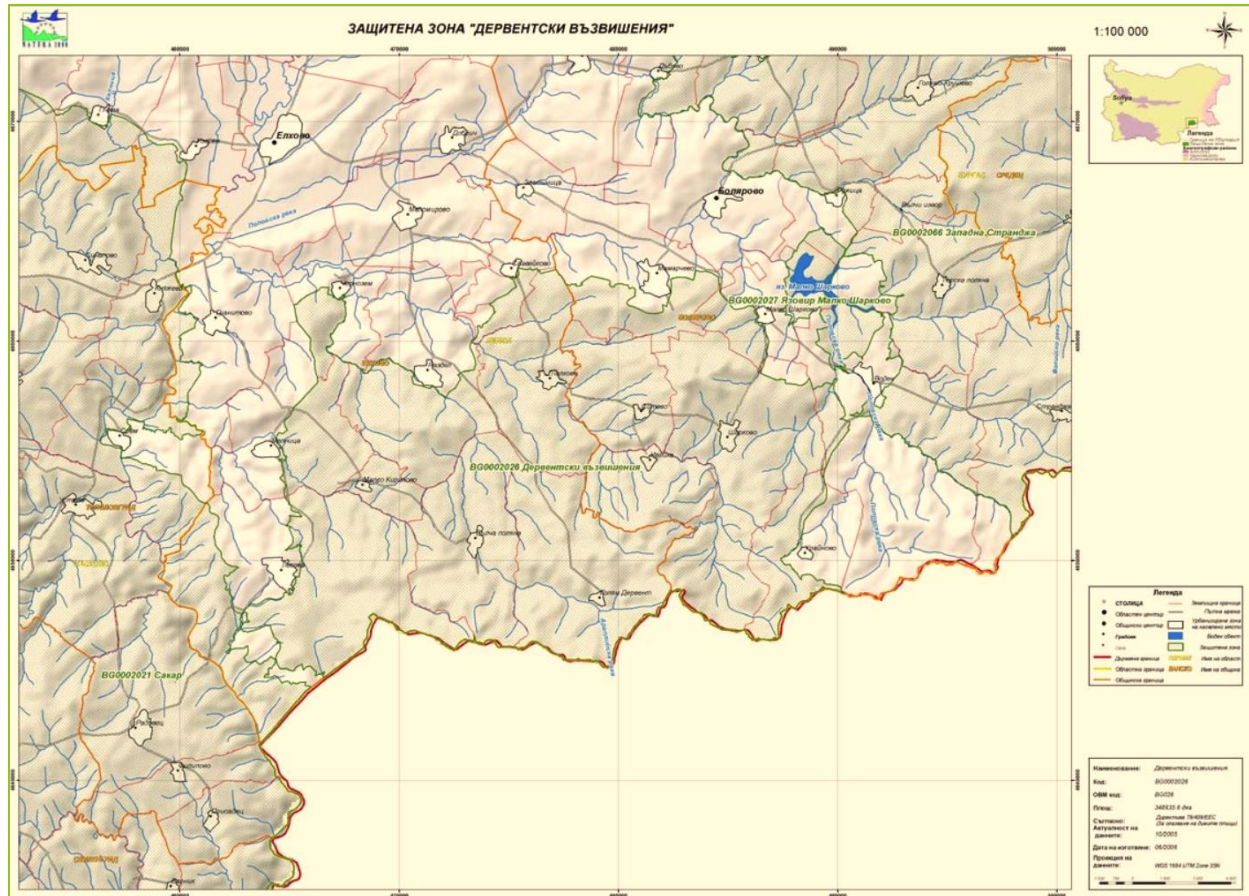
- Свиленград - ДФ "Свиленград" в състав от 20 души
- Любимец - ДФ "Шейновец" в състав от 15 души
- Тополовград - ДФ "Сакар - 12" в състав от 15 души с 3 специализирани автомобили

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

III. АНАЛИЗ НА НАВОДНЕНИЯТА В НАТУРА 2000 – „ДЕРВЕНТСКИ ВЪЗВИШЕНИЯ 1“ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО

1. Дервентски възвишения

Дерветнски възвишения са възвишения в Югоизточна България (около 40%), Област Ямбол и Европейска Турция (около 60%).

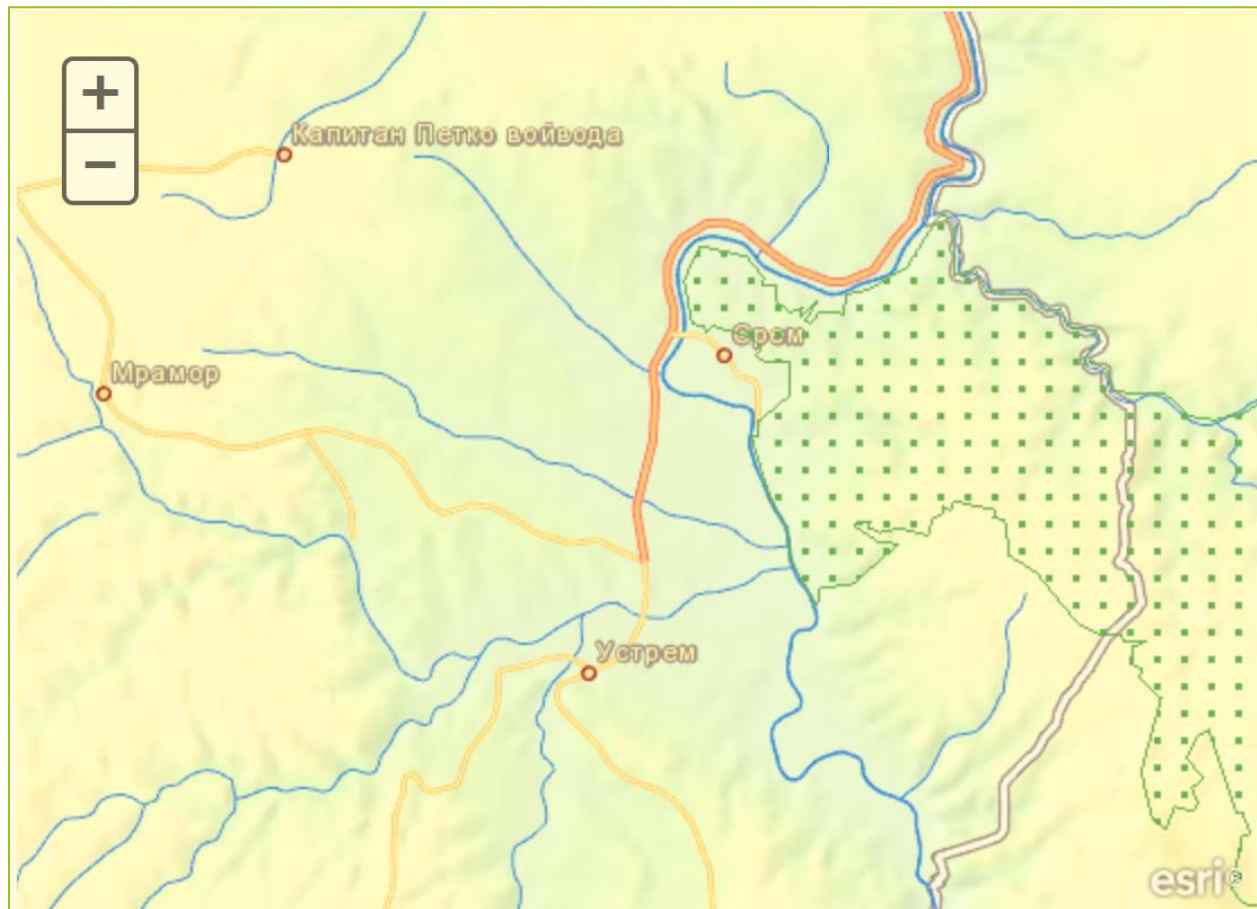

Простира се от запад на изток на около 50 км, а ширината им общо на българска и турска територия е също около 45 – 50 км. Разположени са между Сремския пролом на река Тунджа на запад и долините на реките Поповска (ляв приток на Тунджа) и Ченгерлидере (десен приток на Ергене в Турция) на изток, които ги отделят от планината Странджа, а в района на българското село Странджа се свързват с нея. На север и на юг междудолинните им ридове се простират съответно до Елховското поле и Одринската низина в Турция. По главното било на възвишенията, преминава участък от държавната ни граница с Турция.

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program "Greece-Bulgaria 2014-2020", Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A "Greece - Bulgaria 2014-2020" Cooperation Programme"

Билото на възвишенията е плоско и леко нахълмено с надморска височина 300 – 450 м, над което се издигат заоблени върхове, най-висок от които е Гюргенбаир (555,2 м), разположен на българска територия, на около 2 км югозападно от село Крайново. Изградени са предимно от варовици и гранити. Има над 30 големи карстови пещери. Климатът е преходно-средиземноморски. От тях водят началото си реките: Поповска, Араплийска и Правадидере (леви притоци на Тунджа); Сазлъдере (ляв приток на Марица); Татардере, Хавсадере и Ченгерлидере (десни притоци на Ергене). Голяма част от билото и склоновете им са обрасли с широколистни гори и обширни пасища. Районът е местообитание за около 120 вида птици, от които 25 са включени в Червената Книга на България. Дервентските възвишения са защитена територия по НАТУРА 2000.

На територията на област Хасково се намира много малка част от Дервентски възвишения - в землището на село Срем община Тополовград по левия бряг на река Тунджа.

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

Хидроложки условия на района: Слабо нагънатият терен не е позволил да се образува много гъста хидрографска мрежа. Река Тунджа е най-голямото водно течение в този район. Тя извира от Средна Стара Планина, пресича Елховското поле и Дервентските възвишения през красив пролом и излиза от страната. В тази си част реката е широка пълноводна и меандрира през равнинен терен. Общата площ на водосборния басейн на реката е 7 884 кв. км. Въпреки големия водосбор, годишният отток е сравнително малък. Зимните валежи голямата част от които падат във вид на дъжд, обуславят по-голям зимен отток с максимум около края на зимата, съвпадащ и със снеготопенето в горното течение. Най-малките средно месечни отточни количества са през октомври и са свързани със слабото овлажняване в края на лятото и началото на есента.

2. Защитена зона „Дервентски възвишения“ 1

Защитената зона е част от НАТУРА 2000 определена с идентификационен код BG0000218

Тип: Защитена зона по директивата за местообитанията, която припокрива защитена зона по директивата за птиците.

Предмет и цели на опазване (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

1. Цели на опазване:

Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации - предмет на опазване в рамките на защитената зона.

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове - предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете - предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации - предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове - предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете - предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Предмет на опазване:

- Природни местообитания - Приоритетно местообитание или вид от Директива 92/43/ЕЕС
- Бозайници
- Земноводни и влечуги
- Риби
- Безгръбначни
- Растения

3. Анализ на наводненията за "Дервентски възвишения 1" на територията на област Хасково

За периода 2013 – 2017 година в района на землището на с. Срем, което е част от **Защитена зона „Дервентски възвишения “ 1 от НАТУРА 2000 на територията на област Хасково** са отчетени два случая на наводнения:

- На 01.02.2015 г. е обявено бедствено положение от кмета на община Тополовград на територията на селата Срем, Синапово, Княжево, Устрем и Чукурово. Ситуацията се усложнява за периода **31 януари – 2 февруари**. Наводнението е вследствие на обилни валежи и ускорено снеготопене по течението на река Тунджа, както и обилни валежи от 60 л/кв. м. в района на засегнатите села. При направения оглед след изтегляне на водата в село Срем, което е наводнено в югоизточната част, е установено, че щетите при всички имоти се изразяват в намокрена покъщнина в жилищните сгради, дърва, въглища, фуражи за животните, мокри стопански и други второстепенни постройки. Няма разрушени сгради, както и такива, нуждаещи се от ремонтно-възстановителни работи. Няма разрушения и щети по инфраструктурата в района. Пострадалите със собствен труд и средства са почистили и подсушили жилищните си помещения, покъщнината, материали за огрев, фуражи и стопански постройки. В рамките на 2-3 дни е възстановен нормалният ритъм на живот. Причина за наводнението в района освен споменатите валежи и непочистеното корито е и липсата на защитна лява дига с дължина 1700 м на р. Тунджа до

регулацията на с. Срем, което позволява водите на реката при по-високи нива да заливат земеделски земи и част от урбанизираната територия на селото.

- На 17.01.2016 г. е обявено бедствено положение от кмета на община Тополовград на територията на селата Срем, Синапово и Устрем. **На 16 и 17 януари 2016 г. в района падат валежи около 60 л/кв. м. и повишават нивата на реките Тунджа, Синаповска, Манастирска и Голяма река. По поречието на р. Тунджа нивото е допълнително повишено вследствие на снеготопенето по горното течение. При село Срем река Тунджа е излязла от коритото си и е наводнила шест къщи в югоизточния край на селото, стопански постройки, кошари, улици в селото, градини, ниви, стадион и съблекалните към него. Няма разрушени сгради, както и такива, нуждаещи се от ремонтно-възстановителни работи. Няма разрушения и щети по инфраструктурата в района. **Причина** за наводнението в района освен **валежите и непочистеното корито** отново е и **липсата на защитна лява дига с дължина 1700 м на р. Тунджа до регулацията на с.Срем**, което позволява водите на реката при по-високи нива да заливат земеделски земи и част от урбанизираната територия на селото.**

Общото в случаите на идентифицираните наводнения за разглеждания периода може да бъде изведено както следва:

- Налице са обилни валежи в района;
- Меката зима с условия за снеготопене в горното течение предразполага към ситуации на наводнения;
- Липсата на защитна дига по река Тунджа, по левия бряг до с.Срем – около 1700 м. е една от основните причини, позволяващи водите на реката при по-високи нива да заливат земеделски площи и част от територията на с. Срем;
- Заливната зона за двете наводнения представлява няколко стотин декара югоизточно от с. Срем и част от селото;
- Наводненията не са причинили разрушения по инфраструктура, жилищни и стопански сгради;

4. Осъществяване на превантивна дейност за защита от наводнения в област Хасково

Защитата от наводнения се извършва чрез:

- Инженерни мерки - имат за цел да регулират водния поток;

- Лесотехнически мероприятия - почистване на речните корита. Тези мероприятия имат важно значение по отношение прогнозиране, сигнализиране и ранно оповестяване за опасност от наводнения;
- Организационни мерки и поведенческа реакция срещу наводненията – действия на институциите и хората по места;

Ежегодно кметовете на общини и „Напоителни системи“ ЕАД подават обекти, които представляват потенциална опасност от наводнения. Областният управител издава заповед за проверка на упоменатите обекти и сформира комисия в състав:

- Представител на Областна администрация;
- Представител на РДПБЗН;
- „Напоителни системи“ ЕАД;
- Регионален отдел Басейнова Дирекция,
- ГД „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях“;
- „Вик“ ЕООД;
- Представител на съответната общинска администрация.

Комисията извършва контролни проверки на:

1. Техническото и експлоатационно състояние на язовирните стени и съоръженията към тях, наличието на актуални аварийни планове, готовността за въвеждането им и ресурсното им осигуряване (за язовирите и хвостохранилищата на територията на областта). В рамките на този вид контролни проверки комисията:

- извършва анализ на предоставената информация и проверява на място техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях;
- предписва на собствениците на язовирни стени и на съоръженията към тях изпълнението в определен срок на необходимите действия за осигуряване на техническата им изправност и безопасната им експлоатация;
- проверява изпълнението на дейностите по осигуряване проводимостта на речното легла на разстояние до 500 м под язовирната стена;
- съставя протокол за направените констатации и предписания в срок до 14 дни от проверката. Протоколът се предоставя на Областния управител и се изпраща на собственика на язовирната стена и съоръженията към нея, на председателя на

Държавната агенция за метрологичен и технически надзор и на директора на съответната басейнова дирекция за предприемане на действия, съобразно правомощията им по закон. Протоколът се изпраща и на кмета на общината, на чиято територия се намира язовирната стена и съоръженията към нея;

- протоколите за оглед на язовирните стени и съоръженията към тях се изготвят по образец на Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН-София), а за останалите обекти протоколите се изготвят в приета форма, като подробно се описва състоянието и предписанията от участниците в комисията според техните компетенции.

2. Състоянието на системите и съоръженията за предпазване от вредното въздействие на водите, отводнителните системи, ВиК системите и водните обекти /открити рудници, кариери за добив на инертни материали и др./ на територията на областта;

3. Неизпълнените предписания на междуведомствената комисия от предходната година, свързани с подобряване на техническото състояние и аварийното планиране на водностопански системи и хидротехнически съоръжения и причините за неизпълнението им;

4. Наличието и състоянието на локални системи за оповестяване на населението в непосредствено застрашените населени места, както и за реда за информиране при необходимост.

5. Проводимостта на речните легла на територията на областта. Речните корита и тяхното състояние, извън урбанизираните територии са от компетенцията на Областния управител и съответно се проверяват от назначената от него комисия. Речните корита в урбанизираните територии са от компетенциите на местната власт.

По отношение на река Тунджа при с. Срем – липсващата дига е извън урбанизираната територия. При високи води на р. Тунджа при с. Срем, поради липса на лява дига в участък от около 1 700 м при координати: от т.42,05118° и 026,47346° до 42,94641° и 026,48502° се заливат жилищни и стопански постройки в селото. Община Тополовград има изготвено искане до Междуведомствената Комисия за Възстановяване и Подпомагане /МКВП/ към МС с копие до Областен управител на Хасково за финансиране. Областният управител е дал положително становище за финансиране на обекта предвид това, че липсата на дига води до заливане на частни домове, стопански постройки и земеделски земи, нанасяйки щети на населението.

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

IV. АНАЛИЗ НА ГОРСКИ ПОЖАРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО В ПЕРИОДА 2013-2017 Г.

За разглеждания период на територията на област Хасково са възникнали **132 горски пожара**.

В следващата таблица е представено **разпределението на възникналите горски пожари по години** в периода 2013-2017:

Година	2013	2014	2015	2016	2017
Брой	44	4	20	52	12

В годините с по-дълги засушавания като 2013 и 2016 г. броят на горските пожари е значително завишен. Анализът на данните за последните 20 години в област Хасково показва, че 28 горските пожари възникват средно годишно.

По **период на възникване по месеци** пожарите са разпределени както следва:

януари	февруари	март	април	май	юни	юли	август	септември	октомври	ноември	декември
0	1	2	0	0	1	23	50	47	4	2	2

От представените по-горе данни става видно, че е **налице концентрация в периода юли-септември (над 90% от възникналите пожари)**. Той е и най-топлият и сух период от годината. През останалите месеци броя им е незначителен.

По **часови периоди на възникване** в рамките на денонощието пожарите са възниквали по следния начин:

час	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-9	9-10	10-12	11-12
брой	0	0	2	1	1	0	1	1	1	1	7	10

12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21	22-22	22-23	23-24
20	20	23	18	12	10	0	1	1	1	0	1

Налице е тенденцията, че с увеличаване на дневната температура в рамките на денонощието се увеличава и броят на възникващите пожари и съответно при спадане броят им намалява. **Като най-вероятни часове на възникване са между 11 и 18 часа** - най-топлият период в рамките на денонощието. Именно в този период възникват 85% от пожарите в горите. Съответно след 18.00 часа и до 10.00 часа преди обед броя на възникващите пожари е незначителен.

Разпределението на горските пожари по общини, на чиято територия са възникнали, е представено в следващата таблица:

Община	Хасково	Димитровград	Харманли	Свиленград	Симеоновград	Стамболово	Ивайловград	Тополовград	Маджарово	Минерални бани	Любимец
брой	11	13	36	14	9	9	6	21	5	4	4

В Общините, включващи планинската територия от Сакар планина: Тополовград, Харманли и Свиленград са **71 от възникналите горските пожари в региона** или в относителна стойност: **55 %**.

В следващата таблица е представено разпределението на горските пожари по причини за възникване:

Причина за възникване	Брой пожари
Небрежност при боравене с открит огън	49
Чистене на пасища	31
Неустановена	26
Умисъл	16
Късо съединение	3
Техническа неизправност	2
Природни явления /мълния/	1
Детска игра с огън	1
Огневи работи	1
Военни стрелби	1
Искри от преминаващ влак	1

От данните се вижда, че основната причина за възникването на горските пожари в област Хасково за разглеждания период е **човешка дейност**.

В таблицата са представени данни за **нанесени щети** от горските пожари в периода 2013- 2017 година:

Вид щети	Количество
Горски масиви /от тях иглолистни масиви/	38627 дка /2974 дка/
Лесонепригодни площи и храсти	108 304 дка
Лозови масиви	1013 дка

Орехови и бадемови насаждения	1663 дка
Пасища и ливади	3080 дка
Овощни градини	115 дка
Сгради и стопански постройки	26 бр.
Пчелни кошери	132 бр.
Трактор	16бр.
Пострадали граждани	1

При пожари в горските масиви **щетата е най-голяма при иглолистните гори**. При тях е **необходимо тотално изчистване на изгорялата дървесина и залесяване наново**. При широколистните гори обикновено голяма част от гората се възстановява самостоятелно с годините.

За разглеждания период на територията на област Хасково е обявявано **4 пъти бедствено положение** вследствие на горски пожари. Всички ситуации на бедствено положения са възникнали през 2016 година:

- **31.07.2016** г.: Бедствено положение на територията на община Маджарово за землищата на селата: Малки Воден, Бориславци, Горно поле, Долни Главанак и Малко Брягово;
- **03.08.2016** г.: Бедствено положение на територията на община Харманли за землищата на село Черна Могила;
- **20.08.2016** г.: Бедствено положение на територията на община Харманли за землищата на селата Изворово и Дрипчево;
- **22.08.2016** г.: Бедствено положение на територията на община Харманли за землищата на селата Остър камък, Иваново, Лешниково, Надежден и гр. Харманли местността „Казала“;

V. АНАЛИЗ НА НАВОДНЕНИЯТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО В ПЕРИОДА 2013-2017 Г.

1. Наводнения в област Хасково през 2013 година

На **09.07.2013** г. около 15.00 – 16.00 часа вследствие на проливен дъжд в северозападната част на град Димитровград, в количество от 110 л/кв. м. придружен от градушка и силен вятър се наводняват кварталите Марийново, Вулкан и Черноконево. Всички къщи на улици Марица, Съединение, Меричлерска, Баба Тонка, Стоил Войвода и Септемврийска попадат в зоната на наводнението. Засегнати от наводнението са десетки /31 бр./ къщи и дворове, обори, фураж, земеделска продукция, зеленчукови градини, пчелни кошери. Вследствие на наводнението са удавени домашни животни, както и са засегнати промишлени обекти. Налице са поражения и върху пътната настилка, както и нанаси, оставени от водната вълна. 500 декара са залетите площи със слънчоглед. По отношение на уличната мрежа – 6 400 кв. метра асвалтова настилка е разрушена. Унищожената реколта е 1 500 дка. За разглежданото наводнение на 09.07.2013 г. най-сериозно засегната е ул. "Марица" в кв. Марийново, гр. Димитровград, където водата е достигала метър и половина. Спасени от водата са 6 души. Няма пострадали граждани от наводнението.

Причина: придошлата от водосбора вода в големи количества за кратко време и невъзможността на системата за отпадъчните води да поеме достатъчно количество дъждовна вода.

2. Наводнения в област Хасково през 2014 година

През годината вследствие на обилни валежи има 4 периода с наводнения през месеците септември, октомври и декември. Локално наводнение на 24 април в района около село Винево, общ. Минерални Бани предизвиква инцидент с 4 жертви.

6 СЕПТЕМВРИ

Вследствие на обилни валежи на територията на областта има наводнения в Общините Харманли, Димитровград, Симеоновград, Любимец и Свиленград. В първите три е обявено бедствено положение.

В град Харманли е налице критично положение, валежите са 84 литра на кв.м., а международният път през града е затворен заради придошлите води на Олу дере. Почти всички улици на града в ниската част са залети с вода. Наводнени са 56 обекта (търговски, производствени, жилищни, болницата, ветеринарната лечебница, държавни учерждения,

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

офиси, банкови клонове). Залети са множество автомобили. Няколко микроязовира южно от града преливат. Няма критично достигане на кота преливник на големи язовири, което да налага изпускане на вода.

Бедствено положение е обявено в Община **Димитровград**. Над общинския център са се излели 60 литра на квадратен метър, а в селата близо два пъти повече между 110 и 140 литра на кв. метър, като най-много е отчетено в с. Ябълково - 143 л/кв.м. В града най-тежка е ситуацията по Околовръстния път и в Складова зона. Наводнени са кварталите Марийново, Черноконево, Изток. В района на село Странско дига на един от язовирите е скъсана. Причината за скъсването на язовирната стена е огромна приливна вълна, която се е образувала от скъсани диги на два водоема в Община Опан, вляла се във водите на Странския язовир. Селото няма електрозахранване. Наводнени са 23 къщи в ниската част, като хората отказват да ги напуснат. В самото Странско няма разрушени къщи, освен две селскостопански постройки. В разглеждания период прелива микро язовир край с. Бряст. От пожарната служба са предприели евакуиране на хора в най-заstraшените къщи на село Странско. В разглеждания период на територията на община Димитровград няма пострадали.

Залят от вода е **пътят за Стара Загора** и преминаването на коли е невъзможно. Не се пропускат коли и в посока Симеоновград.

Тонове кал от придошлата река Клокотница заливат улици на **село Каснаково**. Към речния нанос се е добавила и пръстта от разположените над селото ниви. Общо 6 къщи в с. Каснаково са наводнени и са унищожени земеделски площи.

Вследствие на валежите **преливат реките Мерицлерска и Мартинка** и заливат отсечката, свързваща Димитровград със с. Брод, с. Злато поле и с. Долно Белево. Асфалтът частично е разрушен.

В следобедните часове на 6 септември е предотвратено наводнение на 300 къщи в димитровградското село Брод, след като е пробита дигата на река Мартинка между с. Брод и с. Злато поле. Предприетите мерки са вследствие на това, че реката е преляла и излезнала извън коритото си, което обуславя реалната опасност за населението.

На територията на Община Симеоновград са налице наводнени къщи (в с. Калугерово). Залят и непроходим е мостът по пътя за село Трян, за който в последствие е установено, че е компрометиран в основите. Залети и непроходими са главните пътища към гр. Димитровград и гр. Харманли.

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

На територията на **община Свиленград** са наводнени общо 32 обекта (жилищни, обществени и стопански сгради).

Няма жертви от наводненията в област Хасково за разглеждания период.

16-17 СЕПТЕМВРИ

Вследствие на на обилни валежи, големият водосбор, покачването на нивото на р. Банска на 16 и 17 септември 2014 г. на територията на **община Минерални бани** река Банска (преминаваща през селата Татарево и Сусам) излиза от коритото. Залети са къщи, стопански постройки и инфраструктура. Издадени са домашни животни и са залети автомобили. Има разливи в с. Минерални бани, с. Брястово и с. Спахиево. Главният път за Кърджали е залят от приливна вълна. Язовирът в с. Спахиево прелива. Обстановката създава опасност за населението. Обявено е бедствено положение. Причината за наводнението освен пролижния дъжд е и непочистеното от храсти и дървета речно корито и недовършената дига.

25 ОКТОМВРИ

След продължителни обилни валежи е наводнено **димитровградското село Добрич**, което е най-засегнато в Общината. На места в общината 80 л/кв. м е количеството паднал дъжд. От водата са засегнати над 20 къщи в ниската част на с. Добрич, удавени са домашни животни. Река Банска е излязла от коритото си и е заляла кошери, ниви и градини в района. Удавени са животни - биволи, овце, кокошки в различни части на с. Добрич. Придошлите води са отнесли два пешеходни моста в селото и един е силно увреден.

Залят с около метър вода е пътят за с. Черногорово в района на жп линията. Локални наводнения има в кв. Марийно, кв. Млада гвардия, улица "Панорамен път" в Димитровград, с. Крум.

В **град Хасково** приливна вълна по коритото на река Хасковска залива части от центъра на града. Наводнението е вследствие на обилни валежи по водосбора на реката от района на Минерални бани и западно от град Хасково, където предните два дни сумарно са паднали над 140 литра на кв.м дъжд.

Няма щети по инфраструктурата в Хасково, коритото на реката е здраво, както и мостовете, паркинги и канализация. Наводнени са 64 обекта по поречието на реката, училища, стопански обекти, социално заведение, складове, 1 бензиностанция.

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program „Greece-Bulgaria 2014-2020“, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A „Greece - Bulgaria 2014-2020“ Cooperation Programme“

В **община Хасково** има щети по пътя за с. Любеново - около 200 метра асвалтова настилка. Допълнително увреден е и мостът към селото, който е единствената връзка на селото. Щети има по пътна отсечка от пътя за с. Родопи, както и в селата Клокотница, Въгларово и Гарваново (разрушени улици и залети домове). Залетите къщи в селата от община Хасково са 28. 4-ма души са евакуирани с гумена лодка от село Въгларово. Няма пострадали граждани при наводнението в разглеждания период.

4-5 ДЕКЕМВРИ

Поройните дъждове на 3-ти срещу 4-ти декември предизвикат огромен водосбор на реките в област Хасково, който залива пътищата и откъсва редица хасковски села. Най-потърпевши са селата **Родопи, Любеново, Брягово и Динево**, чийто отбивки от международния Е-80 се оказват под вода, а в самите села има наводнени къщи. Край **Свиленград** река Марица е достигнала критично ниво от 5.2 метра. Разливът на реката започва още от Любимец, високо е нивото при Димитровград и Симеоновград. На територията на **област Хасково има 95 наводнени обекти** разпределени по общини така:

- Община Хасково – 10 обекта
- Община Димитровград – 27 обекта
- Община Свиленград – 22 обекта
- Община Харманли – 2 обекта
- Община Симеоновград – 12 обекта
- Община Тополовград – 12 обекта
- Община Ивайловград – 6 обекта
- Община Любимец – 4 обекта

Няма застрашени и бедстващи хора. Не е обевено бедствено положение с изключение на **община Тополовград**. В областта има затворени пътища и населени места без достъп до питейна вода, заради залети помпени станции. Залетият от вода **ГКПП "Капитан Андреево"** е затворен. В **Димитровградско** има два критични язовира, които преливат. Затворен е **пътят Димитровград – Симеоновград**, тъй като река Мартинка, която е извън коритото си, е отнесла доста сериозен участък от него. Залети са много земеделски земи. Налице са населени места без ток. Вследствие на наводнението е съборен мост при село Малко Брягово. Затворени пътища има в **общините Димитровград, Симеоновград и Маджарово**. Пътят за Свиленград през **община Любимец** е зялат на няколко места.

3. Наводнения в област Хасково през 2015 година

През годината преминават 3 вълни от обилни валежи, които предизвикват наводнения през месеците **февруари, март и септември**. Най-съществени са те за периода **01-18 февруари** – обилни валежи на територията на областта наводняват пътища, обекти и земеделски земи на територията на всички общини. Излизат от коритата и предизвикват щети реките **Хасковска, Харманлийска, Сазлийка** и други по-малки притоци на Марица:

- **Община Хасково** – наводнени са 35 обекта, повечето в с. Динево, където са евакуирани хора. Залети са пътищата към Динево, Любеново, Стойково, Родопи, разрушена е пътна настилка. Без вода са селата Родопи, Динево, Корен и Брягово. Община Хасково обявява бедствено положение за селата Динево, Стойково и Родопи. В разглеждания период няма пострадали хора. Скъсана е и дигата на река Хасковска край село Стойково, залети са земеделски земи;
- **Община Харманли** – залети са 6 обекта/търговски обекти и бензиностанции/ в центъра на града;
- **Община Тополовград** – залети са 21 обекта (обществени, стопански и жилищни сгради). За разглеждания период кметът на Община Тополовград обявява бедствено положение – за селата Синапово, Срем и Устрем. Няма пострадали хора;
- **Община Симеоновград** – залети са 8 обекта - жилищни сгради, река Сазлийка залива пътя за село Троян;
- **Община Свиленград** – залети са 2 обекта, ГКПП „Капитан Андреево“ е затворен за леки и тежко-товарни автомобили. Компрометирана дига на река Марица залива помпената станция в свиленградското село Момково, която захранва 17 села с вода;
- **Община Любимец** – 9 обекта са наводнени, зает е пътя Любимец – Свиленград;
- **Община Ивайловград** – 3 обекта включително ГКПП са залети;
- **Община Стамболово** – 2 обекта са залети за разглеждания период;
- **Община Димитровград** - дигата на р. Марица край село Ябълково е компрометирана и реката руши брега в близост до кладенците, които снабдяват с вода Хасково. Опасността е реката да влезе във водоизточниците и да ги замърси, което се случва за част от кладенците в посочения период;

Втората вълна обилни валежи в област Хасково е в периода **7-16 март**.

Валежите са с по-голям интензитет в северната част на областта. Няма реки излезли от коритата, залети и затворни пътища, няма разрушена инфраструктура и земеделски земи. Не е обявявано бедствено положение. Няма застрашени граждани. В **община Хасково** от водата са засегнати 8 жилищни сгради. В **Община Димитровград** от наводнението са засегнати 34 жилищни сгради предимно в селата Крум, Радиово и Меричлери. В **Харманли** в центъра на града са засегнати 4 жилищни сгради и автогарата. В **община Симеоновград** – 21 къщи в град Симеоновград и кметството и търговски обект в с. Калугерово. В **Тополовград** са наводнени 9 жилищни сгради. В **Община Любимец** са наводнени 3 жилищни сгради.

Третата вълна обилни валежи в Хасковска област е в периода **11-12 септември**.

Няма речни разливи, залети и затворни пътища, няма разрушена инфраструктура и засегната земеделски земи. Не е обявявано бедствено положение. Няма застрашени граждани. В **град Хасково** са засегнати 14 жилищни сгради и 5 стопански обекта. В **град Харманли** са засегнати 5 жилищни сгради и 2 магазина в центъра на града. В **Свиленград** са наводнени 4 къщи и едно училище.

4. Наводнения в област Хасково през 2016 година

На територията на област Хасково се създава интензивна валежна обстановка за периода **16-18 януари**.

Общо са наводнени 14 жилищни сгради и 6 стопански обекта, но не са налице нанесени сериозни щети. Най-много щети има нанесени отново в центъра на **Харманли**. Автомагистрала Марица е наводнена при 66 километър. ГКПП Капитан Анрдеево е зялат, а за няколко часа пунктът е затворен.

5. Наводнения в област Хасково през 2017 година

През 2017 г. са налице локални интензивни валежи в периода **26-27 май в района на Свиленград и Любимец**. Наводнени са 6 жилищни сгради и 6 обществени сгради /училище, читалища, спортна зала, търговски обекти/. Няма нанесени щети. На **30 юни** локален интензивен валеж наводнява центъра на **Харманли**. Засегнати са 4 жилищни сгради и 1 хипермаркет.

6. Изводи

От представените данни за наводненията в област Хасково за периода 2013 – 2017 година става видно, че за **повторяемост в периода на възникване** може да се говори за

месец **септември**/2 през 2014 г. и 1 2015 г./. През месец август, който е най-сухият през годината, не са регистрирани наводнения. Най-съществени наводнения са възникнали през 2014 година, като са налице и 4 жертви. Съотвено сравнено с горските пожари това е годината, когато те са минимум, и зависимостта е обратно пропорционална.

Основната **причина** за наводненията в периода 2013-2017 г. са **интензивните валежи**, които създават голям воден отток по реки, дерета и ниските части на населени места. Видна е и **повторяемост на местата**, където се случват наводнения:

- **Община Димитровград** – кварталите Марийново, Черноконево и Вулкан, селата Крум, Добрич и Радицево;
- **Община Хасково** – по коритото на Хасковска река, с. Динево, с. Вългарово. Отбивките от главния път за селата Родопи, Любеново, Брягово и Динево;
- Селата по поречието на **река Банска** – Сусам, Спахиево, Клокотница
- **Община Харманли** – централна градска част;
- **Община Свиленград** – предимно кварталите по десния бряг на Марица, ГКПП;
- **Община Симеоновград** – село Калугерово и пътя за с.Троян;
- **Община Тополовград** – село Срем;
- **Община Маджарово** – моста по пътя Малки Воден – Бориславци.

Обявени бедствени положения в разглеждания период, съгласно чл. 48 от Закона за Защита при Бедствия във връзка с опасността от наводнения са както следва:

- **От Областен Управител** – на **11.09.2014 г.** за територията на общините Димитровград, Харманли и Симеоновград
- **От Кметове на Общини:**
 - **Община Свиленград** – на 11.03.2014 г.
 - **Община Димитровград** – на 11.09.2014 г.
 - **Община Симеоновград** – на 11.09.2014 г.
 - **Община Харманли** – на 11.09.2014 г.
 - **Община Минерални Бани** – на 17.09.2014 г.
 - **Община Тополовград** – на 04.12.2014 г.
 - **Община Тополовград** – на 01.02.2015 г.
 - **Община Хасково** – на 17.01.2016 г.

„Този документ е създаден в рамките на проект „Опазване на биоразнообразието в зоните от Натура 2000 и други защитени зони от природни бедствия чрез сертифицирана рамка за трансгранично образование, обучение и подкрепа на доброволци за гражданска защита на базата на иновации и нови технологии“ (eOUTLAND), финансиран по Програма за сътрудничество INTERREG V-A „Гърция-България 2014-2020“, съгласно Договор за БФП № B2.6d.06/02.10.2017. Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество Interreg V-A „Гърция-България 2014-2020“. „This document has been created within the framework of the Project „Protecting biodiversity at NATURA 2000 sites and other protected areas from natural hazards through a certified framework for cross-border education, training and support of civil protection volunteers based on innovation and new technologies“ (eOUTLAND), financed under the INTERREG V-A Cooperation Program “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy Contract No B2.6d.06/02.10.2017. The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme“

ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

- Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението"
- Регионална Дирекция Пожарна Безопасност и Защита на Населението - град Хасково
- Басейнова дирекция "Източнореломорски район"
- Информационна система за защитени зони от екологична мреца Натура 2000, <http://natura2000.moew.government.bg/>